Seat No. : _______________

NE-141

November-2021

B.Ed., Sem.-III

B-104 : Pedagogy of School Subject - Sanskrit

Time : 2 Hours] **[Max. Marks : 50**

1. कः होतारम् रत्नधातम् च अस्ति ?
   (a) अग्निः (b) शिवः
   (c) योगिनः (d) ब्रह्मा

2. जयन्तः कस्य पुत्रः अस्ति ?
   (a) दशरथस्थ (b) रावणस्य
   (c) इन्द्रस्य (d) विभिषणस्य

3. 'प्रभूतम्' शब्दस्य विरुद्धार्थकः कः शब्दः ?
   (a) शीतम् (b) अल्पम्
   (c) उष्णम् (d) विभूतम्

4. चाणक्यस्य गृहे के प्रविशन्ति ?
   (a) चन्द्रगुप्तः (b) महाराजः
   (c) बालकाः (d) त्रयः चौराः

5. गान्धिमन्दिरतः नाति दूरे एव किम् अस्ति ?
   (a) सचिवालयभवनम् (b) अक्षरधामः
   (c) विद्याभवनम् (d) किर्तीतोरणम्

6. कस्य विभूतयः परोपकाराय सन्ति ?
   (a) दुर्जनस्य (b) नृपस्य
   (c) सत्पुरुषस्य (d) देवस्य

7. तृषापीडितः शिशुः कस्य समीपं गच्छति ?

(a) गगनस्य (b) नीडस्य

(c) जलस्य (d) जनन्याः

8. वलभीनगरे मिलितायाः जैनसाधूनां समितेः अध्यक्षः कः आसीत् ?

(a) नागार्जुनः (b) स्थिरमतिः

(c) मैत्रकः (d) गुणमतिः

9. कीदृशी विद्या कार्यकाले उपयुक्ता न भवति ?

(a) गृहेषु (b) परहस्तेषु

(c) पुस्तकेषु (d) विद्यालयेषु

10. गुणत्वम् आपन्नः तृणैः के बध्यन्ते ?

(a) मत्तदन्तिनः (b) सिंहाः

(c) कपोताः (d) मूषकाः

11. कः क्षतिग्रस्तस्य सिंहस्य शुश्रूषाम् अकरोत् ?

(a) बालः (b) मात्रावाला

(c) युवकः (d) सिंहभार्या

12. आत्मश्रद्धायाः बलेन कः श्रेष्ठः धनुर्धरं अभवत् ?

(a) भीमः (b) कर्णः

(c) रामः (d) एकलव्यः

13. गान्धिमहोदस्य पुरतः किं कर्तुं सत्यदेवः समर्थः न अभवत् ?

(a) सेवाकार्यम् (b) रोषं प्रकटयितुम्

(c) रोषं गोपयितुम् (d) आश्रमं गन्तुम्

14. 'एवं तर्हि श्वभिः खाद्यताम् ।' एतद् वाक्यं कः वदति ?

(a) शूद्रकः (b) चारुदत्तः

(c) शर्विलकः (d) शकारः

15. 'क्षन्तुम्' कृदन्तस्य प्रकारं किम् अस्ति ?

(a) कर्तरि भूतकृदन्त (b) कर्मणि भूतकृदन्त

(c) हेत्वर्थ कृदन्त (d) सम्बन्धक भूतकृदन्त

16. कस्मात् मित्राणि रिपवः च जायन्ते ?

(a) दैवात् (b) बुद्धिबलात्

(c) शास्त्रज्ञानात् (d) व्यवहारात्

17. केषां नराणां कृते किमपि असाध्यं नास्ति ?

(a) साहसिकानाम् (b) नास्तिकानाम्

(c) सोत्साहानाम् (d) धनिकानाम्

18. सूर्योदयात् अनन्तरं जनाः किं कुर्वन्ति ?

(a) निन्द्रामग्ना भवन्ति । (b) कर्मणि लग्नाः भवन्ति ।

(c) कथाश्रवण मग्नाः भवन्ति । (d) वार्तालापे मग्नाः भवन्ति ।

19. 'वृत्तिः' इति शब्दस्य कः अर्थः ?

(a) जीवनचर्या (b) वर्तनम्

(c) प्रवृत्तिः (d) निवृत्तिः

20. नरेन्द्रेण महानसे कः विनियुक्तः ?

(a) बल्लवः (b) अर्जुनः

(c) भटः (d) बाला

21. रामवृत्तान्तं कः वर्णयति ?

(a) दशरथः (b) सुग्रीवः

(c) हनुमान् (d) सीता

22. कः न जायते म्रियते वा कदाचित् ?

(a) मनुष्यः (b) भक्ततः

(c) आत्मा (d) देहः

23. स्नेहपूर्णामपि वाणीं के भावयितुं न पारयन्ति ?

(a) नीतिज्ञाः (b) पण्डिताः

(c) साधवः (d) मन्दाः

24. हिताहारविहारसेवी नरः कीदृशो भवति ?

(a) अरोगी (b) विद्वान

(c) आत्पोपसेवी (d) बलवान्

25. माता मशकं किं कथयति ?

(a) गानं मा कुरु (b) भौ भौ मा कुरु

(c) म्याव् म्याव् मा कुरु (d) कर्णकठोरं मा रट

26. चक्रवाकी कदा विरहातुरा भवति ?

(a) प्रभाते (b) मध्याह्ने

(c) सूर्योदये (d) रात्रौ

27. केषां जनानां प्रगतिः बाधिता भवति ?

(a) भयग्रस्तानाम् (b) व्यसनिजनानाम्

(c) व्यावहारिकानाम् (d) शिष्यजनानाम्

28. संसारस्य प्राचीनतमः ग्रन्थः कः वर्तते ?

(a) रामायणम् (b) भागवतपुराणम्

(c) ऋग्वेदः (d) यजुर्वेदः

29. आज्ञार्थ अन्य पुरुषस्य बहुवचनस्य रूपं किम् अस्ति ?

(a) अभवत् (b) गच्छामः

(c) पश्यामि (d) सन्तु

30. धीवराणां वचनं कीदृशम् आसीत् ?

(a) विषोपमम् (b) अनलोपमम्

(c) कुलिशोपमम् (d) कृतातोपमम्

31. कथम् आसीनेन सन्ध्योपासना करणीया ?

(a) दक्षिणामुखेन (b) उत्तराभिमुखेन

(c) पश्चिमाभिमुखेन (d) पूर्वाभिमुखेन

32. के कार्य प्रारभ्य न परित्यजन्ति ?

(a) मध्यमजनाः (b) नीचजनाः

(c) सामान्यजनाः (d) उत्तमजनाः

33. साक्षिभूतेन मनुष्येण सदैव किमर्थं प्रयत्नः करणीयः ?

(a) बोधप्राप्तये (b) धनप्राप्तये

(c) सुखप्राप्तये (d) शान्तिप्राप्तये

34. संसारे कीदृशं जनं पराजेतुं कोऽपि न अर्हति ?

(a) धनिकम् (b) सन्तुष्टम्

(c) वाचालम् (d) बलिष्ठम्

35. कुपिता बुद्धिः किं न पश्यति ?

(a) मार्गम् (b) परदोषम्

(c) आलोकम् (d) आत्मदोषम्

36. कूटनाथः कदा पात्राणि प्रत्यर्पयितुं वित्तदासस्य गृहम् अगच्छत् ?

(a) भोजनावसाने (b) पात्रोपयोगावसाने

(c) कार्यावसाने (d) आगामिनिदिवसे

37. मुखतः उच्चारणकाले कस्य स्वर-वर्णस्य प्रादुर्भावः प्रथमं भवति ?

(a) एकारस्य (b) उकारस्य

(c) ईकारस्य (d) अकारस्य

38. सरस्वतीकण्ठाभरणनाम्ना प्रसिद्धं व्याकरणं केन विरचितम् अस्ति ?

(a) अयसिंहेन (b) हेमचन्द्रेण

(c) भोजेन (d) यशोवर्मणा

39. कस्मिन् वर्षे प्रविष्टः शक्तिकुमारः चिन्तामापन्नः ?

(a) द्वाविंशतितमे
(b) विंशतितमे
(c) एकविंशतितमे
(d) चतुर्विंशतितमे

40. चन्दनदासेन अमात्यराक्षसस्य गृहजनः कुत्र निर्वाहितः ?

(a) स्वगृहे
(b) मित्रगृहे
(c) अन्यत्र
(d) अरण्ये

41. जटायुः रावणस्य कस्मिन् गात्रे तुण्डं समर्पयत् ?

(a) नेत्रे
(b) चरणे
(c) मुखे
(d) पृष्ठे

42. यदा पदार्थाः क्रियायां प्रयुक्ताः भवन्ति तदा कस्य प्रतीतिः भवति ?

(a) आकाररस्य
(b) भिन्नतायाः
(c) सादृश्यस्य
(d) प्रकारस्य

43. कीदृशः अर्जुनः पुनः स्वर्गं प्रस्थितः ?

(a) गृहीतचिन्तः
(b) गृहीतजलः
(c) क्रोधाविष्टः
(d) पराजितः

44. तृतीया विभक्तेः रूपं किम् अस्ति ?

(a) वः
(b) मया
(c) द्विगुः
(d) कदा

45. विध्यर्थ कृदन्तस्य उदाहरणं किम् अस्ति ?

(a) कृतवान्
(b) दृष्ट्वा
(c) रचिता
(d) कर्तव्यम्

46. कः मरुभूम्याः नृपः अस्ति ?

(a) शृगालः
(b) सिंहः
(c) गजः
(d) उष्ट्रः

47. केन कार्याणि सिद्ध्यन्ति ?

(a) मनोरथैः
(b) उद्यमेन
(c) भाग्येन
(d) पुस्तकेन

48. सुजनो न याति वैरं ______ विनाशकाले अपि ।

(a) परहितनिरतः
(b) परकर्मनिरतः
(c) परधर्मनिरतः
(d) परहानिनिरतः

49. शाण्डिलस्य ______ रुधिरं प्रस्रवति ।

(a) कण्ठात्
(b) कण्ठे
(c) कण्ठम्
(d) कण्ठेन

50. शिक्षा कस्मात् कारणात् क्षयं गच्छति ?

(a) अवस्थापर्ययात्
(b) कालपर्ययात्
(c) बुद्धिपर्ययात्
(d) गुरुपर्ययात्